

TER INFORMATIE

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

07 augustus 2023

Referentie

40147599

Bijlagen

Resultaten examens 2023

Aanleiding

- Dit examenjaar is het eerste jaar sinds de coronacrisis dat volgens de normale slaag/zak regeling is verlopen.
- Deze nota informeert u over de voorlopige slagingspercentages en het voorgenomen proces van bekendmaking aan de Kamer.
- Er is sprake van een gemiddelde daling van de slagingspercentages van 2,6 procentpunt van 2023 t.o.v. 2019.
- Dit is gunstiger dan de verwachting van onder meer de VO-raad. Haar bezorgdheid over mogelijk (zeer) lage slagingspercentages was gebaseerd op gesprekken die zij met haar besturen heeft gevoerd en de signalen die ze van scholen heeft ontvangen. Dit blijkt in werkelijkheid mee te vallen.
- In examenjaren 2020, 2021 en 2022 zijn maatregelen getroffen voor de examens. Vandaar dat de resultaten van 2023 in relatie tot de resultaten van 2019 moeten worden bekeken.

Resultaten examens en eerste duiding

- De conceptgegevens van de Dienst Uitvoering Onderwijs (hierna: DUO) over de slagingspercentages van de eindexamens van 2023 zijn bekend. Dit is op basis van 95% van de gegevens, dit betekent dat de percentages vrijwel niet meer zullen wijzigen.
- De slagingspercentages liggen dit jaar 2,6 procentpunt lager dan in 2019. Dit is het laatste goede referentiejaar i.v.m. de maatregelen vanwege corona in examenjaren 2020, 2021 en 2022.
- Vergeleken met 2022 liggen de percentages gemiddeld 5,5 procentpunt lager. 2022 is echter geen goed referentiejaar omdat er toen een extra herkansing én een duimregeling was (de duimregeling betekent een onvoldoende resultaat, niet zijnde een kernvak, weg mogen strepen).
- Het gaat voor 2023 per schoolsoort om de volgende percentages:
  - Vwo: 2,1% lager dan in 2019
  - Havo: 3,9% lager dan in 2019
  - Vmbo GT: 1,6% lager dan in 2019
  - Vmbo KB: 2% lager dan in 2019
  - Vmbo BB: 2,2% lager dan in 2019
- Dit lagere slagingspercentage geeft niet direct aanleiding om extra maatregelen te treffen. Wél is het zaak te onderzoeken wat de oorzaak is van dit lagere slagingspercentage.
- In november krijgen we nog aanvullende gegevens over de vaardigheid van leerlingen in 2023 op basis van het vaardigheidsonderzoek van het

College voor Toetsen en Examens (hierna: CvTE) en het Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling (hierna: Cito).

Proces informeren Kamer

- In de week van 14 augustus wordt de VO-raad geïnformeerd over de belangrijkste resultaten uit de Examenmonitor.
- Op 30 augustus vindt er een bijeenkomst plaats met een brede groep stakeholders (raden, bonden, O&O, LAKS, de vso clubs, etc.) waarin DUO hen zal meenemen in de resultaten. We zullen de aanwezigen dan ook bevragen op hun interpretatie van de resultaten, het aspect van verschillen tussen scholen, etc.
- Ons voorstel is om de dag erna (31 augustus) de lijn te starten met een nota aan u, inclusief een concept Kamerbrief over de monitor. Hier zal dan ook de concept Examenmonitor bij zitten.
- Op 8 september levert DUO de definitieve monitor aan en kunnen we de Kamerbrief en monitor aan de Kamer versturen. In deze brief kunnen de examenresultaten verder geduid worden.

Achtergrondinformatie examens in de afgelopen jaren

Geen grote maatregelen in 2023

In 2023 zijn er geen grote maatregelen voor het examen getroffen. De normale eisen om te slagen zoals die voor corona golden, golden nu weer. Wel is besloten het tweede tijdvak te verruimen, om te zorgen dat examens die niet gemaakt konden worden door omstandigheden in het eerste tijdvak makkelijker konden worden ingehaald (bijvoorbeeld als een leerling corona had, wat tijdens het beslissen op de maatregelen in november 2022 een reëel scenario was). Leerlingen hebben maar 1 herkansing gehad dit jaar, zoals dat normaal gesproken ook het geval was.

Maatregelen in 2021 en 2022

In 2021 en 2022 golden er vanwege corona en de daaruit voortkomende scholensluitingen en leerachterstanden een tweetal belangrijke maatregelen: een extra herkansing en de duimregeling. De extra herkansing kon een leerling voor ieder vak inzetten. De duimregeling betekende dat een leerling zijn 'duim' kon leggen op een vak (niet een kernvak) waardoor deze niet meetelde in de uiteindelijke cijferlijst. Een leerling kon hierdoor makkelijker slagen voor het examen.

Geen Centraal Examen in 2020

Vanwege de onduidelijkheden die er begin 2020 waren over corona en de betekenis ervan voor de examens is er in 2020 voor gekozen om de centrale examens niet door te laten gaan. De cijfers van de leerlingen voor het schoolexamen (normaal bestaat het eindexamen uit het schoolexamen en centraal examen) golden toen als uiteindelijk eindexamencijfer.

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

29 augustus 2023

Referentie

40756029

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. Concept examenmonitor (2023)
3. Nota ter informatie 7 augustus 2023

Nota ter ondertekening MPVO informeren TK
examenresultaten vo 2023

Aanleiding

- Eerder werd u middels een nota geïnformeerd over de slagingspercentages van de eindexamens vo 2023 (nota in bijlage).
- Inmiddels heeft DUO de examenmonitor in concept opgeleverd en heeft op 30 augustus jl. een bijeenkomst met veldpartijen plaatsgevonden.
- In de Kamerbrief worden de belangrijkste resultaten uit de examenmonitor behandeld.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd bijgevoegde brief over de examenresultaten 2023 te ondertekenen.
NB: DUO levert vrijdag 8 september een definitieve versie op van de examenmonitor. Deze zal dan worden toegevoegd aan het zaakdossier. Ook de tabellen in de kamerbrief zullen dan worden aangepast. Het is niet de verwachting dat de percentages (flink) zullen wijzigen t.o.v. de conceptversie. Op/na 8 september kan de TK geïnformeerd worden.

Kernpunten

- U begint de brief met het vermelden dat in 2023 89,4% van de kandidaten slaagden. U geeft aan dat dit een prestatie is waar leerlingen en docenten trots op mogen zijn. Hoewel de percentages lager liggen dan in de jaren met examenmaatregelen (2020, 2021 en 2022), zien we dat de slagingspercentages weer richting normaal gaan.
- Vervolgens licht u andere belangrijke resultaten toe, zoals de gemiddelde examencijfers, het aantal herkansingen en de prestaties op de kernvakken.
- Bij de afronding verwijst u naar het besluit van voormalig minister Wiersma om geen examenmaatregelen te treffen in 2023. U onderschrijft dat dit een juist besluit was. Ook benadrukt u dat de resultaten uit de examenmonitor aantonen dat leerlingen (met hulp van docenten, ouders en anderen werkzaam binnen scholen) keihard hebben geknokt om zich goed voor te bereiden op hun examens.
- Tot slot geeft u aan dat de Tweede Kamer in het najaar nog andere rapportages kan verwachten die het beeld over de examenprestaties in 2023 verder inkleuren en duiding geven aan de resultaten.

Toelichting

Reacties veldpartijen

- Op 30 augustus jl. is een digitale bijeenkomst georganiseerd waarin een presentatie is gegeven over de belangrijkste resultaten uit de examenmonitor. Voor deze bijeenkomst waren alle relevante veldpartijen uitgenodigd (waaronder raden, bonden, ouderorganisaties, LAKS, organisaties uit het gespecialiseerd onderwijs, etc.).
- De eerste reacties waren positief: de slagingspercentages vallen mee, de verwachting was dat deze lager zouden liggen.
- Sommige partijen gaven aan zich zorgen te maken over de cijfers rondom deelname aan het examen. Uit de examenmonitor blijkt namelijk dat het aandeel leerlingen uit de examenklas dat niet is aangemeld voor het examen of zich heeft teruggetrokken - met name bij het vmbo-BB en het vmbo-KB - is toegenomen. We zullen deze trend verder gaan onderzoeken.
- Er zijn in de zomer ook signalen bij de partijen terecht gekomen over grote verschillen tussen besturen wat betreft de slagingspercentages. In het vaardigheidsonderzoek wordt de spreiding tussen scholen verder onderzocht.
- Er werd ook stilgestaan bij de doelmatigheid van het grote bedrag dat middels het NPO in het onderwijs is gestoken om achterstanden bij leerlingen weg te werken. In het najaar staat weer een nieuwe voortgangsrapportage van het NPO gepland, waar o.a. wordt ingegaan op de besteding van de middelen.
- Tot slot gaven de partijen aan benieuwd te zijn naar de resultaten van de staatsexamenmonitor en het vaardigheidsonderzoek (zie hieronder). Deze onderzoeken worden in het najaar afgerond en naar de TK gestuurd.

Verlenging tweede tijdvak vanaf 2024

- Begin september informeert het CvTE de scholen middels een mailing over de verlenging van het tweede tijdvak¹ vanaf 2024. Omdat dit mogelijk tot reacties van scholen kan leiden wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd in deze kamerbrief.
- In 2021 en 2022 is het tweede tijdvak verlengd van 4 naar 10 dagen. Hierdoor konden leerlingen hun examens desgewenst spreiden over zowel het eerste als het tweede tijdvak. In 2023 was het tweede tijdvak ook 10 dagen maar konden leerlingen niet spreiden. Het CvTE heeft onderzocht of het, op basis van de ervaringen tijdens de coronajaren, wenselijk zou zijn om permanent het tweede tijdvak te verlengen.
- Na afstemming in de examenketen, met de VO-raad, het Platform examensecretarissen en LAKS is het CvTE tot het besluit gekomen om het tweede tijdvak voortaan zes dagen te laten duren in plaats van vier. Door de verlenging kan onder meer beter rekening worden gehouden met leerlingen uit Caribisch Nederland en topsporttalentleerlingen.

Vaardigheidsonderzoek 2023

- In het najaar volgen de resultaten van een onderzoek naar het vaardigheidsniveau van de examenpopulatie uit 2023. Net als in 2021 en 2022 onderzoekt het College voor Toetsen en Examens (CvTE) en Stichting Cito in welke mate de examenresultaten van 2023 in het regulier vo gerelateerd kunnen worden aan die uit de jaren 2015-2019. Dit is nodig omdat vanwege de coronaomstandigheden in het onderwijs niet op een reguliere wijze genormeerd kon worden en hierdoor reflecteert de hoogte van de CE-cijfers

---

¹ In het tweede tijdvak leggen leerlingen de herkansing van hun centraal examen af.

mogelijk niet precies de vaardigheid van de kandidaten.

- Vorig jaar kwam uit het onderzoek naar voren dat de vaardigheid in alle schoolsoorten is gedaald met gemiddeld 0,2 tot 0,4 cijferpunt. Als er gekeken werd naar clusters van vakken was ook een daling zichtbaar in de orde van grootte van 0,2 (cluster Nederlands) tot 0,7 cijferpunt (cluster wiskunde). Alleen bij het cluster Engels was een stijging te zien.